

Fortsatta indikationer på konsekvenser av pandemin i Brås preliminära statistik över polisanmälda brott i april 2020

Fortsatta indikationer på konsekvenser av pandemin i Brås preliminära statistik över anmälda brott i april 2020

Antalet anmälda brott i april 2020 var 5 procent mindre i april 2020, jämfört med i april förra året. Det är en minskning för andra månaden i rad, men utvecklingen är inte entydig utan skiljer sig åt mellan olika brottskategorier. I vissa delar finns det indikationer på inverkan från pandemin, men det är ännu inte möjligt att fastslå vilken inverkan den haft på statistiken som helhet.

Den andra översiktliga genomgången av statistiken i relation till pandemin

Pandemins konsekvenser i det svenska samhället blev påtagliga en dryg vecka in i mars, och särskilt från mitten av månaden, med regler och rekommendationer om social distansering, vilket ledde till minskad rörelse och aktivitet i samhället. Därför gjorde Brå i april en första översiktlig genomgång av om konsekvenser av pandemin också syntes i den preliminära statistiken över mars månads anmälda brott.

Pandemin har fortsatt att prägla samhället även i april, och nu under hela månaden, till skillnad från i mars. Därför återkommer Brå nu med en andra genomgång, nu om pandemins eventuella påverkan på nivåerna av anmälda brott under både mars och april, i den preliminära statistiken över anmälda brott.

Med utgångspunkt i att pandemin (med regler och rekommendationer om social distansering) inneburit att aktivitetsnivån i samhället minskat, skulle också brottsligheten generellt sett kunna minska. Men delar av brottsligheten skulle också kunna öka, exempelvis vad gäller brott mellan närstående i hemmen eller vissa typer av bedrägerier.

Det är dock viktigt att ha klart för sig att syftet med statistiken över anmälda brott är att redovisa ärendeflödet till framför allt polisen, i form av brottsanmälningar, inte primärt att visa brottsnivåer i samhället. Sannolikheten för att en händelse ska uppfattas och rapporteras som ett brott och hamna i statistiken skiljer sig åt från händelse till händelse, mellan olika brottsområden och över tid. I vissa delar av statistiken ger uppgifterna om anmälda brott indikationer på utvecklingen av brottsnivåerna, och i andra delar är uppgifterna mycket svåra att tolka i termer av brottsnivåer. I ytterligare andra delar indikerar uppgifterna framför allt polisens insatsnivå. För många av brotten inom det vida området brott mot person finns exempelvis ett stort mörkertal, vilket inskränker möjligheterna att dra slutsatser om de faktiska nivåerna och deras utveckling.

Här ges alltså en översiktlig genomgång av vad den preliminära statistiken för april antyder i relation till pandemin. Redovisningen är endast inriktad på om antalet anmälda brott kan ha påverkats av pandemisituationen. Det görs inte anspråk på att statistiken ska visa hur den faktiska brottsligheten har utvecklats. Det bör också påpekas att denna genomgång baseras på preliminär statistik. Den samlade slutliga statistiken över anmälda brott 2020 kan publiceras i slutet av mars 2021.

Den anmälda brottsligheten knyter an till den faktiska brottsligheten i olika grad i olika delar

Ser man mer till vilka slags brottskategorier det handlar om innehåller kategorin *Brott mot person* olika typer av brott som innebär interaktion mellan förövare och offer. Här återfinns bland annat olika slags misshandel, hot, fridskränkingsbrott och sexualbrott. För många av brotten är mörkertalet stort, vilket inskränker möjligheterna att dra slutsatser om de faktiska nivåerna och deras utveckling. Återigen är det bra att påminna sig om att syftet med statistiken är att redovisa inflödet av ärenden till framför allt polisen, i form av anmälningar om brott, inte primärt att visa brottsnivåer i samhället.

Kategorierna *Stöld m.m.*, *Bedrägeri m.m.* och *Skadegörelsebrott* innehåller till stor del brott utan interaktion mellan förövare och offer, eller med endast indirekt sådan interaktion. För några få av brotstyperna inom kategorin *Stöldbrott* är mörkertalet troligtvis begränsat, som för bostadsinbrott och biltillgrepp, medan det är stort för andra stöldbrott, såsom stöld i butik. Likaså tycks det finnas betydande mörkertal vad gäller bedrägerier och skadegörelsebrott. Skadegörelse anmäls i stor utsträckning av offentliga aktörer och operatörer av kollektivtrafik, och det händer att många sådana brott, som visserligen kan ha begåtts vid olika tillfällen, anmäls samtidigt.

Kategorierna *Trafikbrott* och *Narkotikabrott* innehåller utpräglade ingripandebrott, där antalet anmälda brott framför allt är ett resultat av polisens insatser, och normalt sett inte är en indikator på själva brottsnivån i samhället.

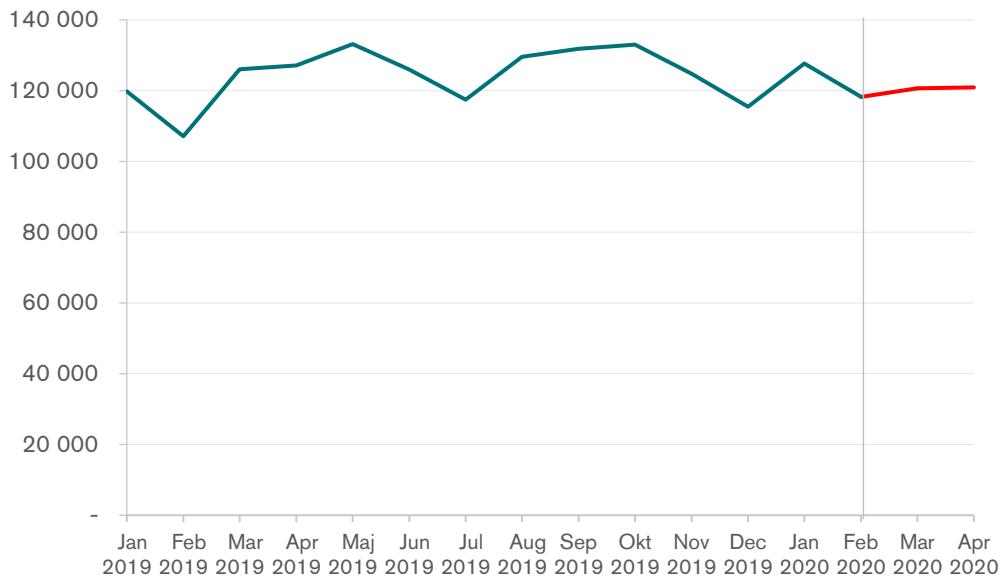
Sammantaget innebär det att det är svårt att utifrån statistiken över anmälda brott dra slutsatser om de faktiska nivåerna och om brottsutvecklingen.

Fokus på förändringar jämfört med motsvarande månader föregående år

För överblickens skull redovisas i bilaga 1 resultaten för de senaste sexton månaderna i figurer, från januari 2019 till april 2020. Det som står i centrum i denna genomgång är dock inte förändringar i april jämfört med de närmast föregående månaderna, eftersom det alltid finns en viss säsongsvariation och andra förhållanden att beakta. Istället kommenteras främst utvecklingen för de fyra månaderna januari, februari, mars och april 2020 jämfört med motsvarande fyra månader 2019. Dessa jämförelser visar hur brottsanmälningarna förändrats mellan mars–april 2019 och mars–april 2020 (se exempelvis tabell 1). Det framgår också om utvecklingen i mars och april (jämfört med motsvarande månader föregående år) följer eller avviker från de två föregående månaderna respektive år, och om en avvikande utveckling eventuellt kan hänga samman med pandemisituationen. I några fall kommenteras också hur resultaten förhåller sig till redan pågående utvecklingstendenser. Det är dock viktigt att påpeka att det även denna andra gång handlar om en översiktlig analys i ett ännu tidigt skede, så resultaten ska tolkas med försiktighet.

Färre anmälningar i april – den andra pandemimånaden

Inledningsvis avser genomgången den övergripande nivån samtliga anmälda brott.



Figur 1. Samtliga anmälda brott från januari 2019 till och med april 2020. Preliminär månadsstatistik, tabell P1.

Som framgår av figur 1 ovan var antalet anmälda brott ungefär detsamma i februari, mars och april 2020. Det framgår också, men är inte lätt att läsa ut, att det handlar om en minskning i mars och april 2020 jämfört med i samma månader föregående år. En tydligare bild av förändringen får man genom uppgifterna i tabell 1 nedan.

Tabell 1. Förändring i antalet anmälda brott i januari och februari 2020 respektive i mars och april 2020 jämfört med motsvarande månader 2019, totalt samt indelat efter övergripande brottskategorier. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott							
	Jan. 2019– jan. 2020		Feb. 2019– feb. 2020		Mars 2019– mars 2020		April 2019– april 2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
SAMTLIGA BROTT	7 856	7 %	11 112	10 %	-5 368	-4 %	-6 205	-5 %
Brott mot person (BrB 3–7 kap)	214	1 %	1 650	8 %	-1 284	-5 %	-826	-4 %
Stöldbrott m.m. (BrB 8 kap)	4 052	13 %	4 326	15 %	-1 203	-4 %	-5 891	-17 %
Bedrägeri m.m. (BrB 9 kap)	-1 748	-7 %	-1 878	-10 %	-2 864	-14 %	-2 083	-11 %
Skadegörelsebrott (BrB 12 kap)	2 327	17 %	2 941	22 %	-286	-1 %	991	4 %
Brott mot trafikbrottslagen	-124	-2 %	109	2 %	-695	-9 %	259	4 %
Brott mot narkotikastrafflagen	896	9 %	1 875	22 %	260	2 %	1 370	15 %
Övriga brott	2 239	20 %	2 089	21 %	704	6 %	-25	0 %

Av tabell 1 framgår att nivån för samtliga anmälda brott var 5 procent lägre under april 2020 jämfört med april 2019, samt 4 procent lägre under mars 2020 jämfört med mars 2019 (se även figur 1 i bilaga 1). I april 2019 var nivån 127 111 anmälda brott, och i april 2020 hade

den minskat till 120 906 anmälda brott, vilket är en minskning med 7 856 anmälda brott (se tabell 1 ovan och den preliminära statistiken över anmälda brott, tabell P1). Sådana minskningar jämfört med motsvarande månader föregående år är inte unika. Men att minskningen 2020 inleds just i mars och fortsätter i april indikerar att pandemisituationen kan ha haft en minskande inverkan på antalet anmälda brott. Samtidigt är minskningen trots allt liten, uppföljningen översiktlig och uppföljningsperioden kort.

Pandemin har inledningsvis drabbat Stockholm mer än övriga landet, och särskilt stockholmarna har uppmanats att om möjligt arbeta hemifrån. Minskningen av samtliga anmälda brott är också något större i region Stockholm än för landet som helhet (se tabell 1 i bilaga 1). I landet som helhet var minskningarna jämfört med 2019 alltså 4 procent i mars och 5 procent i april. I Stockholm var motsvarande minskningar 7 procent i både mars och april. Liksom i landet som helhet var det även i Stockholm ett övergripande skifte i mars, från ökning till minskningar, jämfört med motsvarande månader föregående år. Sammantaget är intrycket att pandemisituationen kan ha haft en minskande inverkan på antalet anmälda brott totalt sett, med förbehåll för den korta uppföljningstiden.

Olika utveckling i de övergripande brottskategorierna

Av tabell 1 ovan framgår också utvecklingen inom sju övergripande brottskategorier. I den förra genomgångens jämförelse mellan mars 2020 och mars 2019 konstaterades minskningar i fem av de sju kategorierna. När nu april läggs till genom denna uppföljning, framgår att några kategorier fortsätter att minska medan andra utvecklats på ett nytt sätt.

Kategorin *Brott mot person* fortsatte i april att ligga på en lägre nivå, 4 procent lägre i april 2020 jämfört med i april 2019. Likaså fortsatte kategorin *Stöldbrott m.m.* att ligga på en lägre nivå, 17 procent lägre i april 2020 jämfört med i april 2019. Just anmälda stöldbrott har generellt sett minskat under många år, men för såväl stöldbrotten som brotten mot person handlar det nu om skiften från ökning till minskningar från och med i mars 2020. Det talar för att minskningarna hänger samman med pandemin, även om det inte i nuläget går att belägga.

Även kategorin *Bedrägeri m.m.* fortsatte att ligga på en lägre nivå i april 2020, då den var 11 procent lägre än i april 2019. Inom denna brottskategori skedde dock minskningar redan i januari och februari 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Totalt sett tycks inte antalet anmälda bedrägerier ha påverkats av pandemisituationen.

Narkotikabrott är en kategori som fortsatte att ligga på en högre nivå i april 2020, men som ökade redan före pandemin och sedan ökade svagt i mars. Ökningen var dock kraftigare i april 2020, då nivån var 15 procent högre än i april 2019. Utvecklingen visar att polisen och tullen upprätthållit och i april även ökat nivån anmälda narkotikabrott under pandemisituationen.

Till de kategorier som utvecklats på ett annat sätt i april än i mars märks *Skadegörelsebrott*, *Trafikbrott* och *Övriga brott*.

För skadegörelsebrotten noterades i den förra genomgången en lägre nivå under mars 2020 än året innan, men i april 2020 syns istället en ökning med 4 procent jämfört med i april 2019.

Kategorin uppvisar dock stora svängningar över tid, vilket bland annat hänger samman med att det förekommer att stora mängder brott som skett vid olika tillfällen anmäls tillsammans.

I den förra genomgången noterades att antalet anmälda trafikbrott var mindre i mars 2020 än i mars föregående år. I april 2020 syns istället en ökning med 4 procent jämfört med i april 2019. Som framgår av den fortsatta framställningen kvarstod en lägre nivå inom brottstypen rattfylleri under april, medan flertalet andra brottstyper i kategorin, såsom olovlig körning och rattfylleri under påverkan av narkotika, i stället fortsatte att vara högre under april. Inom kategorin finns det alltså utvecklingstendenser som kan hänga samman med pandemin, även om det mönstret inte syns på den övergripande kategorinivån.

Avslutningsvis kan nämnas att kategorin *Övriga brott*¹ gick från att ha ökat i mars 2020 till att vara oförändrad i april 2020 jämfört med i april 2019. Det handlar om en disparat restkategori som omfattar många olika typer av brott, vilket gör utvecklingen svårtolkad.

Färre anmälda misshandelsbrott i april – den andra pandemimånaden

Tabell 2. Förändring i antalet anmälda misshandel (inkl. grov) i januari, februari, mars och april 2020 jämfört med motsvarande månader 2019, totalt samt efter kön (flickor och kvinnor respektive pojkar och män). Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott							
	Jan. 2019– jan. 2020		Feb. 2019– feb. 2020		Mars 2019– mars 2020		April 2019– april 2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Misshandel inkl. grov (5, 6 §)	553	9 %	597	11 %	-658	-10 %	-550	-8 %
Misshandel mot flicka/kvinna	177	6 %	405	16 %	-105	-4 %	-67	-2 %
Misshandel mot pojke/man	376	11 %	192	6 %	-553	-14 %	-483	-13 %

Det konstaterades ovan att den övergripande kategorin *Brott mot person* har minskat i samband med pandemisituationen. I denna övergripande brottskategori ingår misshandel. Av tabell 2 framgår att antalet anmälda misshandelsbrott var 8 procent mindre i april 2020 än i april 2019 (se även figur 2 i bilaga 1). I mars 2020 var nivån 10 procent lägre än i mars 2019. Det framgår vidare att minskningen inleddes i just mars, och inte kan noteras för januari eller februari 2020 jämfört med motsvarande månader föregående år. Det indikerar att den lägre nivån anmälda misshandelsbrott skulle kunna vara en följd av pandemisituationen.

Minskningarna är dock främst koncentrerade till pojkar och män, där antalet var 14 procent mindre i mars och 13 procent mindre i april än motsvarande månader 2019. För flickor och kvinnor var nivån 4 procent lägre i mars och 2 procent lägre i april.

Statistiken över misshandel är indelad i många underkategorier, till exempel baserat på olika typer av relation mellan offer och gärningsperson. I dessa delar noterades i mars en påtaglig ökning av kvinnomisshandel inom den specifika brottstypen *misshandel mot kvinna 18 år och*

¹ Kategorin *Övriga brott* omfattar BrB kap 13–20 samt alla specialstraffsrettsliga brott utom brott mot narkotikastrafflagen och trafikbrottslagen.

äldre, där gärningspersonen och offret har eller har haft en parrelation. Men det framgick också tydligt att den kraftiga ökningen startade redan i februari, alltså före pandemisituationen. Under tiden har det istället skett minskningar i motsvarande storleksordning av kvinnomisshandel i nära relationer genom familj eller släktskap, vilket innebär att kategorierna sammanlagt inte förändrats mycket. Detta indikerar att det i början av 2020 kan handla om tillfälliga överflyttningar mellan kategorierna som hänger samman med sättet att bedöma och registrera fallen. De olika brottskoder som ligger till grund för dessa uppdelningar infördes i januari 2019, och det tar ofta ett tag innan de nya koderna ”sätter sig” och registreringen hos polisen² blir enhetlig, över tid och mellan olika delar av landet. Brå gör därför bedömningen att man ännu bör vara försiktig vid analyser av de allra mest detaljerade relationsuppdelningarna i statistiken.

Här nedan redovisas därför *misshandel mot kvinna 18 år och äldre av en närstående*, utan närmare precisering av om de är närstående genom parrelation eller genom släktskap. Även på denna nivå finns det viss risk för att registreringen skiljer sig åt och det finns därmed anledning att vara försiktig i tolkningen av statistiken. Därutöver redovisas en form av misshandel som är typisk när män drabbas, det vill säga misshandel mot man 18 år och äldre av en obekant gärningsperson.

Tabell 3. Förändring i antalet anmälda misshandel uppdelat på mot kvinna (18 år och äldre) av en närstående gärningsperson, respektive mot man (18 år och äldre) av en obekant gärningsperson, i januari, februari, mars och april 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott							
	Jan. 2019– jan. 2020		Feb. 2019– feb. 2020		Mars 2019– mars 2020		April 2019– april 2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Misshandel mot kvinna av närstående*	46	4 %	246	25 %	158	14 %	227	21 %
Misshandel mot man av obekant	246	21 %	49	4 %	-205	-14 %	-246	-17 %

* Närstående genom parrelation (gifta, samman- eller särboende, pojks-/flickvän) eller familj och släktskap.

Av tabell 3 framgår att antalet anmälda fall av misshandel mot kvinna av närstående gärningsperson var 21 procent högre i april 2020 än i april 2019, och att den i mars 2020 var 14 procent högre än i mars 2019 (se även figur 3 i bilaga 1). Den ökande nivån i april skulle kunna vara en pandemikonsekvens. Men det framgår också att det var ökning redan i januari och i februari 2020 jämfört med motsvarande månader föregående år. Även om det inte är osannolikt att pandemisituationen har bidragit till ökningen, finns det faktorer som gör bedömningen osäker.

Vidare framgår av tabellen att misshandel mot man 18 år och äldre, av en för offret obekant person, minskade med 17 procent i april 2020 jämfört med i april 2019. I mars 2020 var nivån 14 procent lägre än i mars 2019. Det framgår vidare att minskningen inleddes i just mars, och inte noteras för januari eller februari 2020 jämfört med motsvarande månader föregående år. Det är en indikation på att minskningen skulle kunna vara en följd av pandemisituationen.

² Samt andra brottsutredande myndigheter.

Fortsatta minskningar av anmälda sexualbrott

Tabell 4. Förändring i antalet anmälda sexualbrott totalt, samt våldtäktsbrott (1, 1 a, 4 §§) respektive sexuella ofredanden (10 §), i januari, februari, mars och april 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott							
	Jan. 2019– jan. 2020		Feb. 2019– feb. 2020		Mars 2019– mars 2020		April 2019– april 2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Sexualbrott (BrB 6 kap.)	50	3 %	92	6 %	-45	-3 %	-148	-9 %
Våldtäkt inkl. grov (1, 1a, 4 §)*	60	10 %	120	23 %	-22	-3 %	-42	-7 %
Sexuellt ofredande (10 §)	-60	-8 %	-68	-9 %	-101	-12 %	-179	-22 %

* Inklusive våldtäkt mot barn.

En annan brottstyp där antalet anmälningar var mindre under mars och april 2020 än motsvarande månader 2019 är sexualbrott. I tabell 4 ovan visas att antalet anmälda sexualbrott var 9 procent mindre i april 2020 än i april 2019 (se även figur 4 i bilaga 1). I mars 2020 var nivån 3 procent lägre än i mars 2019. Det framgår vidare att minskningen inleddes i mars, efter ökningarna i januari och februari 2020 jämfört med motsvarande månader föregående år. Det indikerar att minskningen i mars och april kan hänga samman med pandemisationen, men osäkerhet råder i och med den korta uppföljningstiden och att det inte är sällsynt med tillfälliga upp- och nedgångar från månad till månad. Uppdelat på de två största sexualbrottstyperna våldtäkt respektive sexuellt ofredande framgår att minskningarna i mars och april var kraftigare för sexuellt ofredande än för våldtäkt.

Olika utvecklingslinjer för anmälda stöldbrott

Tabell 5. Förändring i antalet anmälda tillgrepp av motordrivet fordon, tillgrepp av cykel, inbrottsstöld, inbrott i bostad samt övrig stöld, i januari, februari, mars och april 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott							
	Jan. 2019– jan. 2020		Feb. 2019– feb. 2020		Mars 2019– mars 2020		April 2019– april 2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Tillgrepp av motorfordon (bil m.m.)	328	30 %	160	15 %	150	12 %	57	3 %
Tillgrepp av cykel	1 708	66 %	1 014	40 %	483	13 %	-433	-7 %
Inbrottsstöld totalt	642	10 %	1 078	18 %	603	10 %	-97	-2 %
Inbrott i bostad (lägenhet, villa)	-192	-14 %	436	37 %	25	2 %	-234	-22 %
Övrig stöld	-917	-5 %	1 994	12 %	-2 198	-12 %	-5 176	-28 %

Som framgick ovan har den övergripande brottskategorin stöldbrott minskat i mars och april 2020. Inom kategorin finns det många olika typer av stöld- och tillgreppsbrott.

I tabell 5 finns bland annat uppgifter om kategorin övrig stöld, som rymmer stölder utan inbrott från butiker, restauranger, industrier, skolor och många andra liknande lokaler, samt från fordon och även från personer, i form av fickstölder (se även figur 5 i bilaga 1). Det framgår att antalet anmälda övriga stölder var 28 procent mindre i april 2020 än i april 2019. I mars 2020 var nivån 12 procent lägre än i mars 2019. Minskningarna inleddes inte i mars, utan kan konstateras även för januari, men inte för februari. Minskningarna i mars och april var kraftigare än i januari. Utvecklingen under april och mars skulle kunna vara en följd av pandemisituationen, men det är inte i nuläget möjligt att dra säkra slutsatser.

En annan kategori i tabell 5 är inbrottsstöld, som omfattar inbrott och stöld i butiker, restauranger, industrier, skolor och många andra liknande lokaler, samt även i bostäder och fritidshus. Nivån anmälda inbrottsstölder var 2 procent lägre april 2020 än i april 2019. Av tabellen framgår att nivån var 10 procent högre i mars 2020 än i mars 2019, och att ökningen pågick tidigare. Det finns inte i nuläget någon grund för att dra slutsatsen att skiftet till en liten minskning i april skulle vara en följd av pandemisituationen.

Bostadsinbrotten förblev relativt oförändrade i mars, men minskade med 22 procent i april 2020 jämfört med i april 2019. Det skulle kunna vara en konsekvens av pandemisituationen, men det är ännu för tidigt att dra någon säker slutsats.

Cykelstölder är en kategori som ökade i mars 2020 men minskade i april 2020, jämfört med motsvarande månader 2019. Ökningen påbörjades redan tidigare; den kan noteras för både januari och februari. Ökningarna kan hänga samman med de allt vanligare och stöldbegärliga elcyklarna. Stölderna av elcyklar har ökat påtagligt under senare år. Det är inte möjligt att nu dra slutsatser om nedgången i april hänger samman med till pandemisituationen.

Avslutningsvis har bilstölderna (tillgrepp av motorfordon) ökat något, men avtagit under mars–april 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Det finns därmed inga indikationer på att pandemisituationen skulle ha haft en inverkan på den brottstypen.

Begränsad minskning av anmälda rån

Tabell 6. Förändring i antalet anmälda rån (inkl. grovt), totalt samt rån mot privatperson (ej funktionshindrad) under 18 år respektive 18 år och äldre, i januari, februari, mars och april 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott							
	Jan. 2019– jan. 2020		Feb. 2019– feb. 2020		Mars 2019– mars 2020		April 2019– april 2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Rån inkl. grovt (5, 6 §)	-3	0 %	91	16 %	-65	-8 %	-6	-1 %
Rån mot privatperson under 18 år	-21	-11 %	25	16 %	-84	-34 %	-31	-15 %
Rån mot privatperson 18 år el. äldre	-5	-1 %	32	10 %	-51	-12 %	-14	-4 %

I den övergripande brottskategorin stöld m.m. ingår även rån. Uppgifterna i tabell 6 ovan visar att antalet anmälda rån var 1 procent mindre i april 2020 än i april 2019 (se även figur 6 i

bilaga 1). I mars 2020 var nivån 8 procent lägre än i mars 2019. Det framgår vidare att minskningen i mars föregicks av en ökning i februari 2020 jämfört med i februari 2019. Det rör sig dock om små tal, så det är svårt att dra några långtgående slutsatser om huruvida pandemin påverkat utvecklingen. Det framgår vidare att samma mönster gäller för så kallade personrån, både mot personer under 18 år och mot personer i åldern 18 år och äldre, men att minskningen är större för personrånen mot de yngre.

Fortsatt minskning av anmälda kortbedrägerier

Tabell 7. Förändring i antalet anmälda bedrägerier m.m. respektive kortbedrägerier, i januari och februari respektive i mars och april 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott							
	Jan. 2019– jan. 2020		Feb. 2019– feb. 2020		Mars 2019– mars 2020		April 2019– april 2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Bedrägeribrott m.m. (BrB 9 kap)	-1 748	-7 %	-1 878	-10 %	-2 864	-14 %	-2 083	-11 %
Kortbedrägeri*	48	0 %	-3 447	-30 %	-2 105	-20 %	-3 097	-29 %

* Bank, betal- och kreditkort

Ovan konstaterades att kategorin bedrägeribrott minskat sedan tidigare, och att det totala antalet bedrägerier inte tycks ha påverkats av pandemin. Den enskilt vanligaste typen av anmälda bedrägerier är kortbedrägerier. Som visas i tabell 7 minskade kortbedrägerierna påtagligt, med 29 procent, i april jämfört med i april 2019, och de minskade också i mars 2020 jämfört med i mars 2019 (se även figur 7 i bilaga 1). Kortbedrägerierna minskade dock även redan i februari 2020 jämfört med året innan, så det finns ingen påtaglig indikation på inverkan från pandemin. Samtidigt ökade identitetsbedrägerier och bedrägeri genom social manipulation i april 2020 jämfört med april 2019 (se preliminära statistiken över anmälda brott Tabell P1). Det finns därmed anledning att titta närmare på utvecklingen för dessa brottstyper under månaderna som kommer.

Olika utveckling för rattfylleribrott respektive rattfylleribrott under påverkan av narkotika

Tabell 8. Förändring i antalet anmälda rattfylleribrott (inkl. grovt) respektive anmälda rattfylleribrott under påverkan av narkotika, i januari och februari respektive i mars och april 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott							
	Jan. 2019– jan. 2020		Feb. 2019– feb. 2020		Mars 2019– mars 2020		April 2019– april 2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Rattfylleri, inkl grovt (4, 4 a §)	-110	-13 %	-70	-8 %	-308	-30 %	-306	-31 %
Rattfylleri, under påverkan av narkotika (4 § 2 st.)	132	10 %	128	11 %	68	5 %	388	33 %

I den övergripande brottskategorin trafikbrott, som minskade i mars men ökade i april jämfört med motsvarande månader föregående år, ingår bland annat rattfylleri och rattfylleri under påverkan av narkotika. Uppgifterna i tabell 8 visar att nivån anmälda rattfylleribrott var 31 procent lägre i april 2020 än i april 2019 (se även figur 8 i bilaga 1), och i mars 2020 var nivån 30 procent lägre än i mars 2019. Det var en viss minskning redan i februari 2020, men minskningarna i mars och april 2020 är mer markanta. Sammantaget finns det därmed vissa tecken på att pandemisituationen kan ha bidragit till den mer markerade minskningen i mars och april.

Det framgår vidare att nivån anmälda rattfylleribrott under påverkan av narkotika tvärtom var 33 procent högre i april 2020 än i april 2019. I mars 2020 var nivån 5 procent högre än i mars 2019. Men det framgår också att ökningen inte inleddes i mars, utan pågick sedan tidigare. Det är i nuläget inte möjligt att knyta den tilltagande ökningen till pandemisituationen.

Den övergripande utvecklingen i regionerna

Tabell 9. Förändring i antalet anmälda brott i de sju regionerna i januari, februari, mars och april 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott							
	Jan. 2019– jan. 2020		Feb. 2019– feb. 2020		Mars 2019– mars 2020		April 2019– april 2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Region Nord	815	11 %	511	8 %	177	2 %	-381	-5 %
Region Mitt	1 039	11 %	624	7 %	-369	-4 %	-1 075	-10 %
Region Stockholm	2 974	8 %	4 597	14 %	-2 951	-7 %	-2 832	-7 %
Region Öst	884	8 %	1 316	13 %	-441	-4 %	-749	-7 %
Region Väst	1 039	5 %	2 020	10 %	-960	-4 %	-154	-1 %
Region Syd	-273	-1 %	1 412	7 %	-935	-4 %	-756	-3 %
Region Bergslagen	1 368	16 %	637	8 %	111	1 %	-258	-3 %

I tabell 9 redovisas den övergripande utvecklingen för anmälda brott i de sju regionerna. I januari 2020 var det en ökning i sex av sju regioner jämfört med i januari 2019, och i februari var det ökning i alla sju regioner. I mars 2020 förbyts de generella ökningarna, och i stället framträder minskningar i fem av sju regioner, jämfört med i mars föregående år. I april noteras minskningar i alla sju regioner. På regionnivå är det dock inte ovanligt med tillfälliga nivåförändringar. Dessutom hanterar vissa regioner anmälningar från hela landet för vissa brottstyper, vilket kan påverka utfallet i dessa regioner. Därför är det viktigt att inte dra slutsatser om utvecklingen i regionerna innan det funnits möjligheter att belysa fler förhållanden.

Sammanfattningsvis: indikationer på att vissa minskningar hänger samman med pandemisituationen

På ett övergripande plan gör Brå bedömningen att kategorierna *Brott mot person* och *Stöld m.m.* har utvecklats på ett sätt som skulle kunna hänga samman med pandemisituationen. Antalet anmälda brott blev mindre under mars och april 2020, jämfört med samma månader 2019. Det kan bero på minskad aktivitetsnivå i samhället, vilket i sin tur kan ha lett till både minskad anmälningsbenägenhet och minskad faktisk brottslighet. Till bedömningen att pandemin kan ha påverkat antalet anmälningar bidrar några brottstyper, som börjat minska i mars 2020 och där minskningen kvarstår i april, bland annat misshandel och sexualbrott. Men det måste betonas att detta är en tidig och inte djuplodande genomgång. Dessutom är statistiken över anmälda brott inte i huvudsak anpassad för att analysera utvecklingen av den faktiska brottsligheten, utan syftar till att redovisa ärendeinflödet till framför allt polisen.

Beträffande så kallade ingripandebrott konstateras att polisen och tullen sammantaget har upprätthållit nivån anmälda narkotikabrott under pandemin. Inom den andra ingripandekategorin *Trafikbrott* noteras stora olikheter, med minskningar av anmälda rattfyllerier och istället ökning av rattfyllerier under påverkan av narkotika samt exempelvis olovlig körning. Det är möjligtvis så att polisen under pandemin prioriterar trafikinsatserna mot livsstilskriminella personer, men ägnar mindre energi åt den bredare trafikövervakningen.

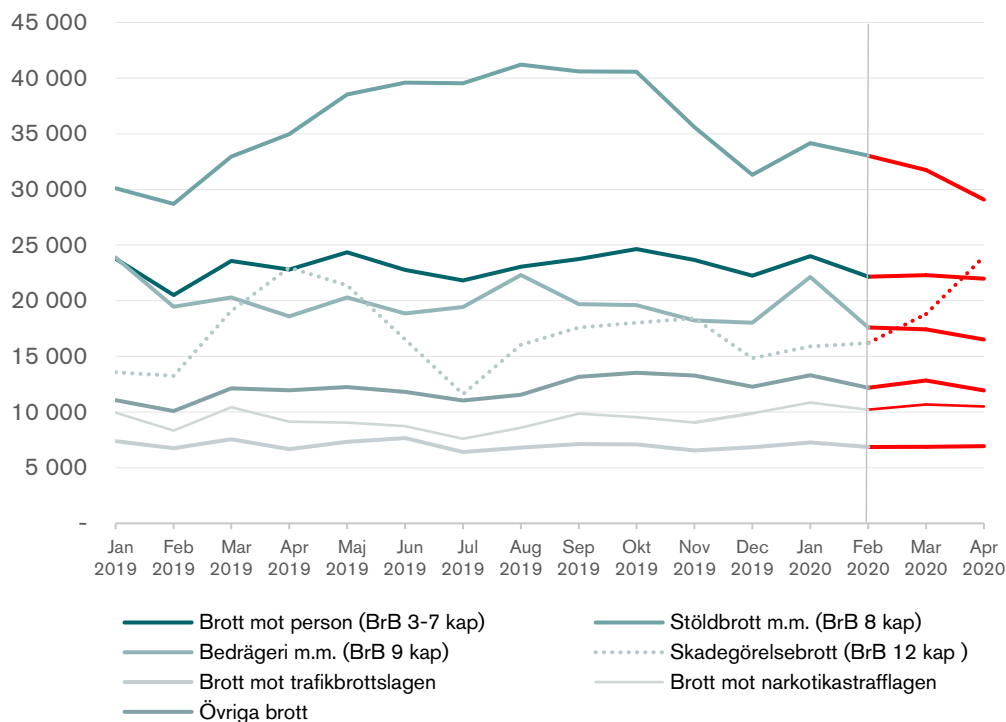
När det gäller kategorin *Skadegörelse* finns det inga tydliga tecken på inverkan av pandemisituationen. På ett övergripande plan har inte heller kategorin *Bedrägerier m.m.* förändrats på ett sätt som går att relatera till pandemisituationen. Kategorin i sin helhet samt den enskilt största brottstypen kortbedrägeri har visserligen minskat, men minskningen inleddes redan före pandemisituationen. Därtill noteras ökning av några andra bedrägerityper som det finns anledning att titta närmare på framöver, främst identitetsbedrägeri och bedrägeri genom social manipulation.

Antalet anmälda brott totalt sett har minskat något i april och mars 2020 jämfört med 2019 (5 respektive 4 procent. Minskningarna inträder just i mars 2020 (den första månaden med potentiell pandempåverkan) och kvarstår i april. Det bidrar till bilden att pandemisituationen generellt sett kan ha haft en viss minskande inverkan på antalet anmälda brott. Men genomgången visar också att en del brottskategorier och brottstyper har utvecklats i andra riktningar under denna korta tid, vilket signalerar att det inte är frågan om entydiga tendenser som ger anledning till säkra slutsatser.

Under månaderna som följer fortsätter Brå att publicera preliminär månadsstatistik över polisanmälda brott, vilket ger möjligheter att följa och analysera utvecklingen. Statistiken över anmälda brott i maj kommer att publiceras den 11 juni. Användarna kan själva ta del av den omfattande preliminära statistiken i form av tabeller på <https://bra.se/statistik/kriminalstatistik/anmalda-brott.html> Den slutliga statistiken över anmälda brott 2020 publiceras i slutet av mars 2021.

Bilaga 1. Figurer och tabeller

Övergripande brottskategorier



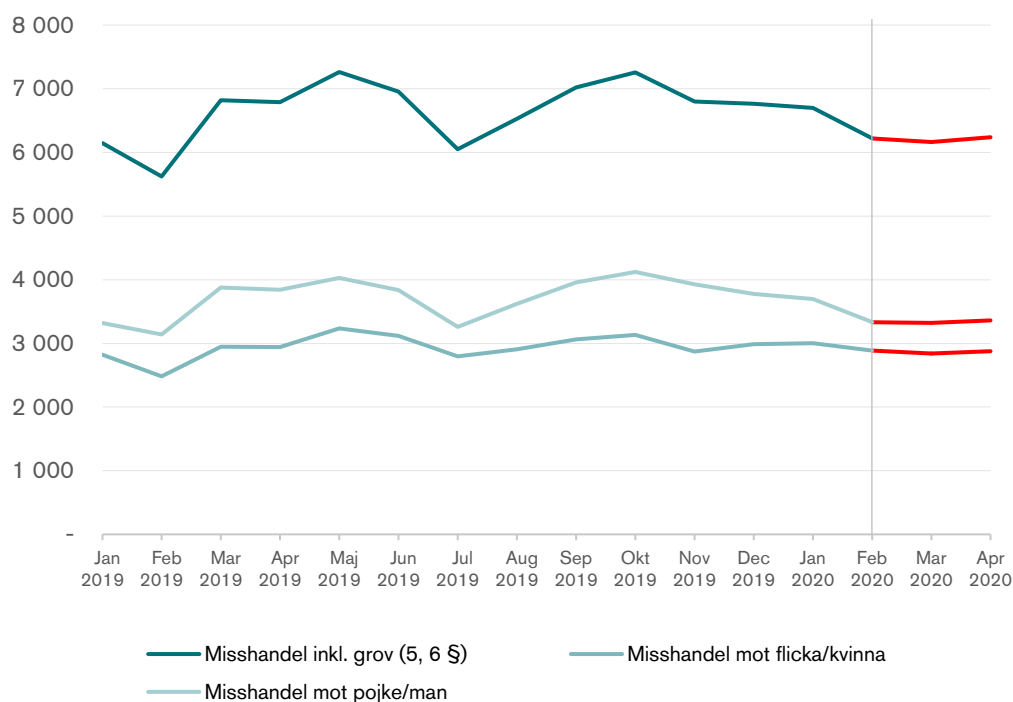
Figur 1. Anmälda brott från januari 2019 till april 2020, uppdelat på sju övergripande brottskategorier. Preliminär månadsstatistik, tabell P1.

Region Stockholm

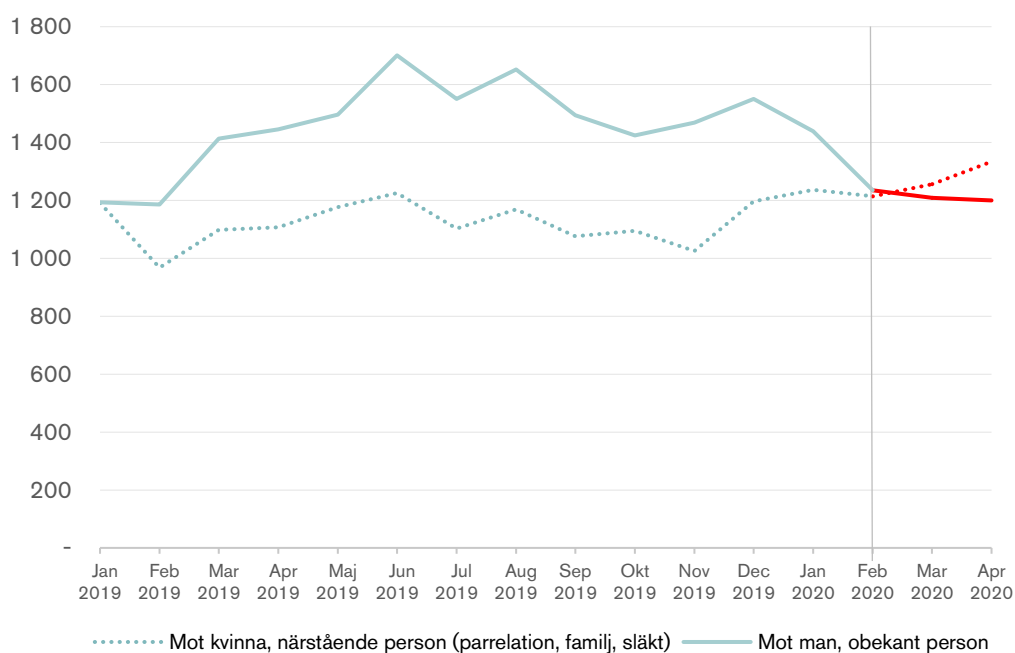
Tabell 1. Region Stockholm. Förändring i antalet anmälda brott i januari, februari, mars och april 2020 jämfört med motsvarande månader 2019, totalt samt indelat efter övergripande brottskategorier. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

Brottstyp	Förändring i antal anmälda brott							
	Jan. 2019– jan. 2020		Feb. 2019– feb. 2020		Mars 2019– mars 2020		April 2019– april 2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
SAMTLIGA BROTT	2 974	8 %	4 597	14 %	-2 951	-7 %	-2 832	-7 %
Brotts mot person (BrB 3–7 kap)	513	8 %	398	7 %	-123	-2 %	19	0 %
Stöldbrott m.m. (BrB 8 kap)	1 173	13 %	1 807	22 %	-222	-2 %	-1 738	-18 %
Bedrägeri m.m. (BrB 9 kap)	-848	-14 %	-293	-6 %	-1 187	-22 %	-438	-10 %
Skadegörelse (BrB 12 kap)	1 289	18 %	1 426	18 %	-1 227	-10 %	-718	-5 %
Brotts mot trafikbrottslagen	-58	-4 %	-11	-1 %	-315	-20 %	-200	-15 %
Brotts mot narkotikastrafflagen	314	14 %	582	28 %	-129	-5 %	86	4 %
Övriga brott	591	18 %	688	24 %	252	7 %	157	5 %

Misshandel

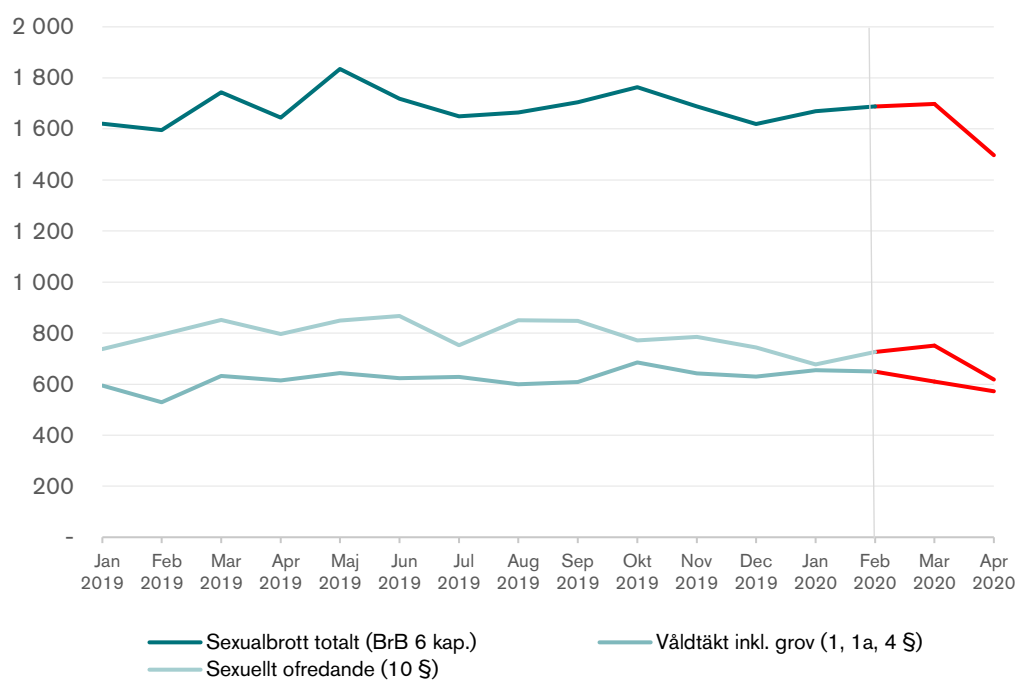


Figur 2. Antal anmälda misshandel (inkl. grov) från januari 2019 till april 2020, totalt samt efter kön. Preliminär månadsstatistik, tabell P1.



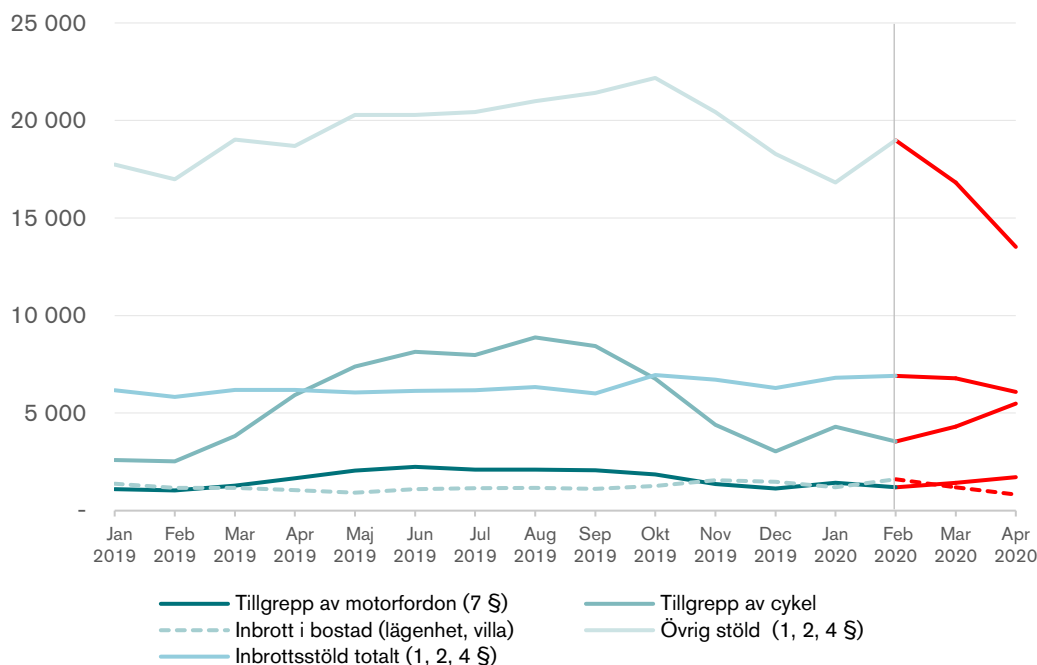
Figur 3. Antal anmälda misshandel uppdelat på mot kvinna (18 år och äldre) av en närstående gärningsperson, respektive mot man (18 år och äldre) av en obekant gärningsperson, från januari 2019 till april 2020. Preliminär månadsstatistik, tabell P1.

Sexualbrott



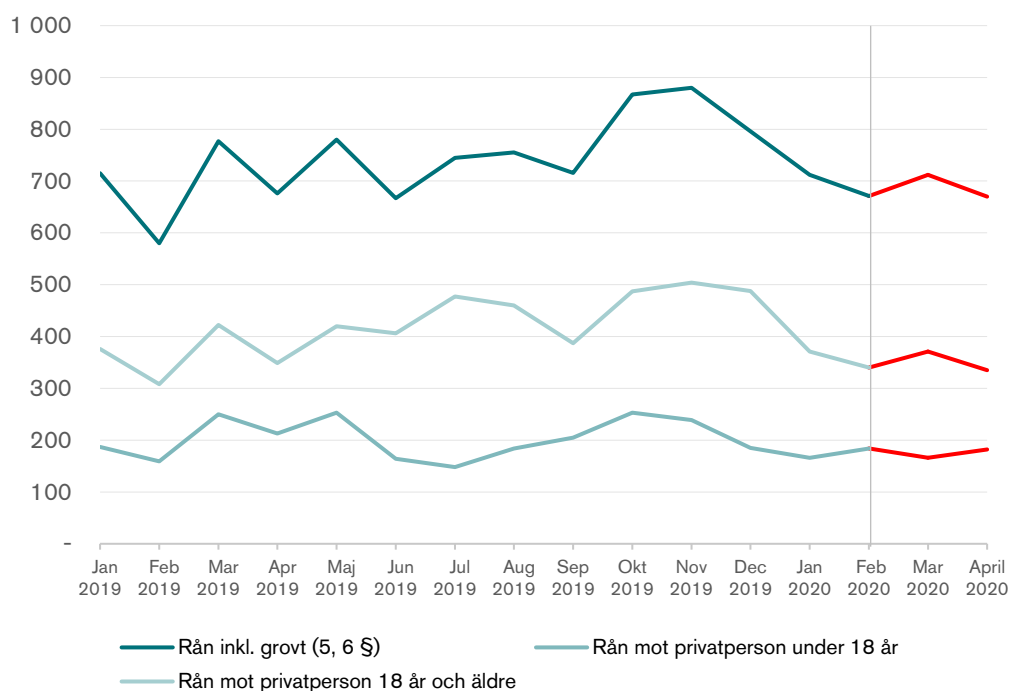
Figur 4. Antal anmälda sexualbrott totalt (BrB 6 kap.), totalt samt uppdelat på anmälda våldtäktsbrott (1, 1 a, 4 §) respektive anmälda sexuella ofredanden (10 §), från januari 2019 till april 2020. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

Stöldbrott



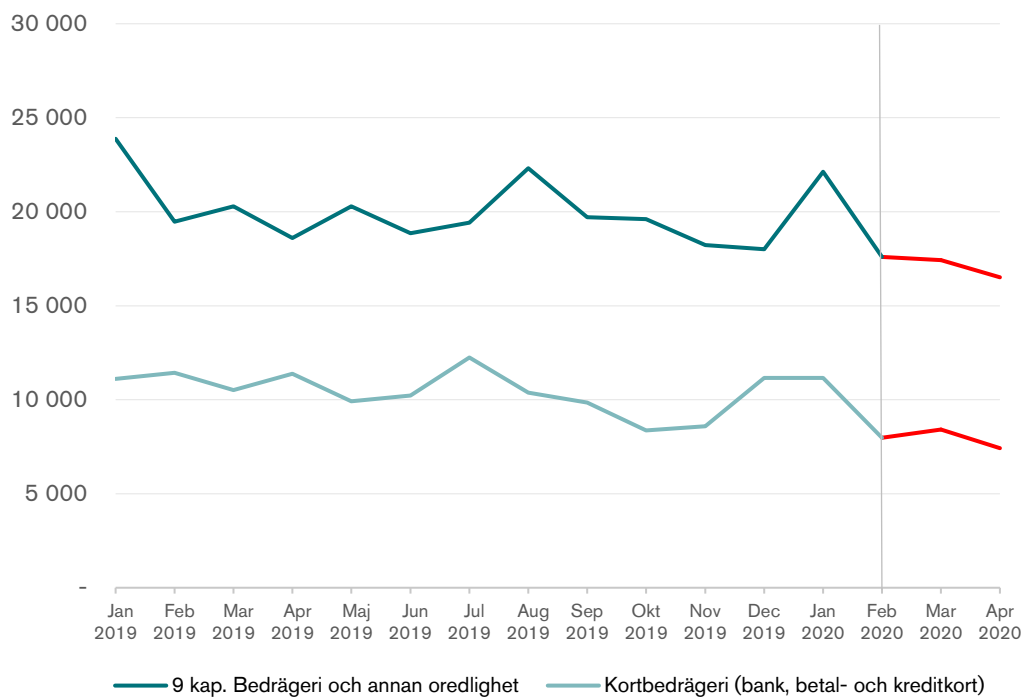
Figur 5. Antal anmälda tillgrepp av motordrivna fordon, tillgrepp av cykel, inbrottsstöld, inbrott i bostad samt övriga stölder, från januari 2019 till april 2020. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

Rån



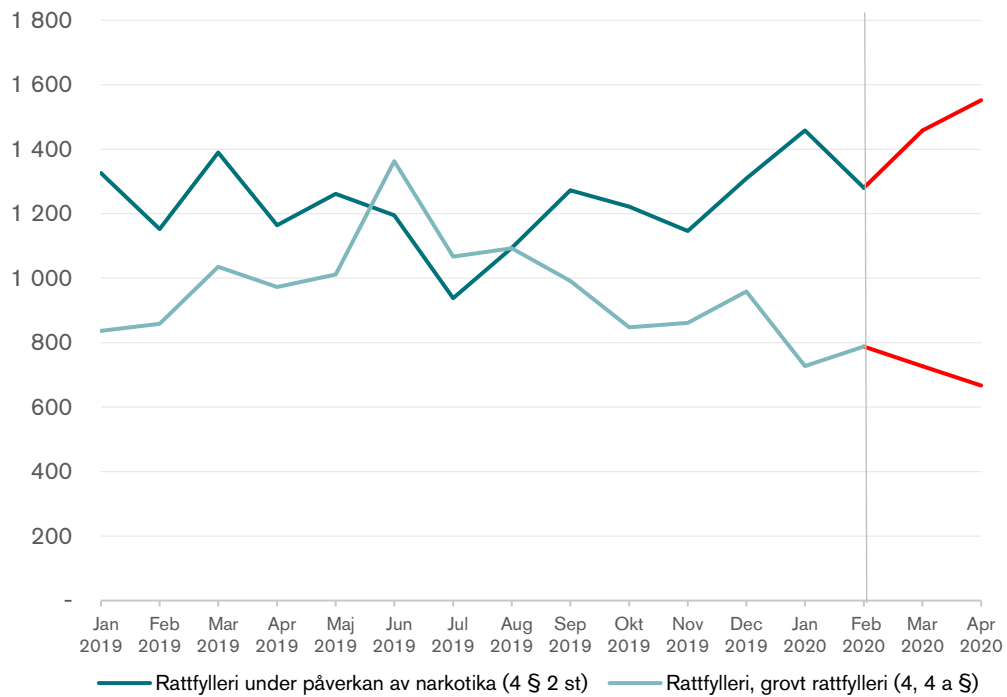
Figur 6. Antal anmälda rån (inkl. grovt), totalt samt rån mot privatpersoner (ej funktionshindrade?) under 18 år respektive 18 år och äldre, från januari 2019 till april 2020. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

Bedrägeri



Figur 7. Antal anmälda bedrägeribrott totalt (BrB 9 kap.) respektive anmälda kortbedrägerier, från januari 2019 till april 2020. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

Rattfylleri och rattfylleri under påverkan av narkotika



Figur 8. Antal anmälda rattfylleribrott (inkl. grovt) respektive anmälda rattfylleribrott under påverkan av narkotika, från januari 2019 till april 2020. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).